

DEBRECENI FŐISKOLAI LAPOK.

KIADJA: A FŐISKOLAI MAGYAR IRODALMI TÁRSULAT.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Főiskola.

Megjelen havonta két szám.

Felelős szerkesztő:

SZOMBATI SZABÓ ISTVÁN.

Társ-szerkesztők:

BALLAY GYULA, HERBÁLY GYULA, GYÖRÉK JÓZSEF.

Kiadóhivatali főnök: **Horkáy Gyula.**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . . . 5 korona.

Fél évre . . . . . 2 kor. 50 fill.

Ifjúsági egyesületeknek . . . . . 4 korona.

Főiskolai hallgatóknak . . . . . 3 korona.

Egyes szám ára: 40 fillér.

„Der Couleurstudent.“*

Irta: Demjén István.

Anélkül, hogy dr. Matolcsy László tanár úrral polemiba kívánnék bocsátkozni, én mint „Verbindungsstudent“ fel kell, hogy emeljem szavam a „Freistudent“ c. ellenünk intézett cikkével szemben. Tudom, hogy a legjobb szándék vezette a tanár urat ennek a megírására; tanúságra írta. Én is azért írom, hogy tanuljunk belőle. Ha az ifjúságnak csak egy kis százaléka megérti, átérzi, akkor e néhány sorunk már nem lesz hiábavaló. De, hogy mindenki helyes véleményt alkothasson magának, lássuk a német egyetemi ifjúság történelmi fejlődését.

A német egyetemi ifjúsági életben a legszebb és legnevezetesebb a „Verbindungskör“ való egyesülés. Ezek a „Verbindungskör“ már oly régen léteznek, mint maguk az egyetemek. Az ifjúság először vidékek, illetve nemzetségek szerint tömörült egyesületekbe; pl. Heidelbergben külön Verbindungskörökben voltak a szászok, bajorok, poroszok stb. Ez aztán így volt minden egyetemen. Ezeket az egyetemet „Landsmannschaft“-nak nevezték, melyek a 17-ik században külön-külön mint önálló egyesületek léptek fel. Csak nemzetségbelijét, illetve földijét vette be tagnak minden ilyen egyetemet. Hazája színét vagy a kardjáról, vagy a pipájáról lelógó bojton hordozta, vagy pedig kokárda alakban a kalapja mellett. Ez tehát tisztán helyi érdeket szolgált; ki-ki tehetségéhez mértén munkálkodott az egyesületekben ama szűkebb körű hazájának javára, amely-

ből származott. Ebből a „Landsmannschaft“-ból — mely kevés változtatással ma is fenn áll, fejlődött ki a „Kör“. Mindkét egyesület szabad politikai meggyőződést enged az ő tagjainak, de feltétlen elégtételadást követel és egyik főcélja a kedves diák élet kedélyessé és hasznossá való tétele. Nagy a rang különbség a „Fux“ (a mi golyánk vagy baglyunk) és Bursch (az öregebb diákok) között, valamint az ős diákszokás a „Kneipe“ (hivatalos mulatság) és „Pauk-komment“ (vezényszók az ivás alkalmával) ma is fentmaradt. Ezek a „Körpsstudent“-ek szigorúan elkülönítik magukat a többi diákegyesületektől. Ezeket az egyetemen mágnásainak nevezhetjük, mert általában csak a születési és pénzarisztokrácia gyermekei vannak benne.

Ezek a Landsmannschaftok idővel teljesen elvesztették komoly jellegüket, úgy, hogy nem lettek egyebek, mint a folytonos dorbézolások fészkeivé. A komolyan gondolkodó ifjúság valami nemesebb után vágyott. A nagy német eszmétől és a dicső szabadságharcok szellemétől áthatva alkották meg a jénai diákok keresztyén jelleggel a „Burschenschaft“-okat 1815-ben. Ezek már a valódi hazaszeretettől és hazafiságtól voltak áthatva, hazájukért, a nagy Németországért dolgozni kívánó ifjak egyesülete volt ez. Egy cél, egy ideál van előttük, az erős német népet hatalmassá tenni; egy az álmuk és ábrándjuk, a darabokra szaggatott Németországot egységes állammá alkotni. A 19-ik század szabadság eszméje át-meg áthatotta őket. Ellenségei voltak a Metternich rendszernek, ellenségei mindennek, ami a rendőri rendszerrel összeköttetésben volt. Így tör-

* Sipkát és szalagot hordó német egyetemi hallgatók.

tént aztán, hogy 1817 okt. 18-án a reformáció és a lipcei csata emlékünnepén a kegyelettel és vidáman ünneplő burschok egy nagy csomó népellenes iratot ünnepelesen megégettek. Ez nagy visszatetszést szült a kormánykörökben s igyekeztek a „Burschenschaften“ erejét letörni; ezek azonban, hogy erőt nyerjenek, az „Allgemeine deutsche Burschenschaft“-ba tömörültek. A kifeszített húr azonban lepattant, mikor az orosz Kotzebuet mint kémeket és Németország árulóját a burschenschaftler Sand 1819-ben meggyilkolta. Ennek következménye lett a Burschenschaftok feloszlata. De ezzel a tettel nem lehetett a Németország szabadságáért és egységéért lángoló ifjúság tüzét eloltani, az elégedetlenség mindig nagyobb lett, úgy, hogy 1848-ban a feloszlatai rendelet hatályon kívül helyeztetett s azóta él, virágzik s áldásosan működik ez a diák-egyesület.

1815-ben alakult a „Wingolf“, az orthodox diákok egylete; 1883-ban pedig a „Schwarzburgbund“. Mindkettő prot. diákok egyesülete. 1870 óta még különböző egyletek alakultak, u. m. „Gesang“, „Turn“, „Fachvereine“ és a különböző katolikus egyesületek.

Ezt a történelmi áttekintést azért tettem meg, hogy így könnyebben megérthessük ezeknek a Verbindungenak mai munkáját és létjogosultságát.

Minden ilyen egyesület állam az államban. Különszervezettel bír, belügyeiben teljesen önhatalmúlag rendelkezik, még az egyetemi tanácsnak sincsen dolgukba semmi beleszólása. A tagok elvek szerint csoportosulnak. Főcél azonban csak egy: a német nemzet naggyá, hatalmassá tétele, mert hát: „Deutschland, Deutschland über Alles“, mint himnuszuk is mondja. Ezen cél eléréseért dolgozik minden Korporation az általa legjobbnak vélt rendszer alapján. Az egyiknél fő dolog a személyes bátorság kifejlesztése. Barát a baráttal ki áll vívni; az arcára kapott vágásnál még egy arcizma sem rándul meg. Ott voltam egy ilyen mensurán; a fiatal „Fux“ azt

mondja nagy büszkén, mikor homlokán az 5 cm. hosszú sebet bevarrták, bekötötték: „für mein Vaterland werde ich noch mehr erhalten“. A másik egylet erkölcsi alapokon rendezkedik be, elveti a párbajt, tornázik, hogy testét fejlessze, de főcélja úgy a vallás, mint filozofiai erkölcsnek a praxisba való átültetése.

Egy-egy Verbindungnak van 15—30 tagja, kiket, mint már említém, a közös elv és ideál hozott egy csapatba. S mivel gondolkozásuk rokon, ideáljuk közös, testvéreknek: „Verbindungsbruder“ szólítják egymást. Igen érdekes a szervezet. Van egy elnök az X és két alelnök, az egyik XX, a másik XXX. Van még a Fux Major, aki a baglyok tanító mestere. Ezek az első évesek ugyanis még tanításra szorúlnak, mert egy „Couleurstudentnek“ intelligens és elegáns megjelenésűnek is kell lenni, valamint csak az olyan vendéglőkbe lehet sipkával bemenni, amely Couleur-képes. Ebben a tekintetben az egyesület nivójának fenntartása végett szigorú felügyelet van. A személyes fellépés is fődolog minden idegennel szemben. Tudni kell, hogy az idősebbek kellő tiszteletet érdemelnek és tudni kell azt is, hogy épen nem illik a korzón vagy akárhol a nőkre megjegyzéseket tenni; tudni kell, hogy mint viselje magát a „Student“ ott, ahol megjelen, hogy sem szerénytelennek, sem pedig járatlannak ne mondhassák; tudni kell azonban azt is, hogy micsoda az a cél, melyet az egyesület el akar érni s melyek azok az eszközök, melyekkel munkálkodni kíván. Egyéniség egyéniséget nevel, öntudatos, munkás polgárokat.

Belügyeit a Verbindung maga intézi a konventeken. Itt azonban nem úgy van, mint nálunk, hogy mindent a választmányra bíznak, a többi pedig mit sem gondol semmivel, él magának; hanem minden egyes konventen kötelessége minden tagnak megjelenni, a vitában részt vehet, meggyőződését kifejezésre juttathatja s ha érvei a többit meggyőzték, szavazás útján elfogadják. Személyes barátságról elvi kérdéseknél szó sincs. Így tehát épen

nem lesz szavazógép, ha kilép a társadalomba, hiszen már mint Verbindungsstudent megtanulta, hogy én egyén vagyok, kinek meg van a magam véleménye, személyemnek súlya, melynek érvényt is tudok szerezni.

Igaza van Matolcsy tanár úrnak, hogy a német egyetemi tanulás nem a lecke tanulásból és kolloquiumokra való készüléssel áll. A mi felfogásunkat túl haladja az a szorgalom, melyet egy-egy ilyen egyesület tagjaiban látunk. Bármely fakultás szemináriumába mentem be, a fogas tele volt akasztva a couleurök egész halmazával; kék, veres, piros, zöld, sárga, fehér, fekete stb. mindenféle színben díszítették a falat, az asztalnál minden hely elfoglalva, dolgoznak reggeltől estig szorgalommal céljuknak eléréséért. Természetesen, a folytonos munka tönkre tenné az egyént, akinek szórakozásra van szüksége s azért tartották meg a mai napig is azt az ősz student szokást: a „Kneipe“-t. Hetenkint egyszer diák egyenruhában a saját helyiségükben összejönnek azért, hogy kimulassák magukat. A Fuxoknak magukban korcsmázni tilos, a Burschoknak is csak nagy megszorítással szabad; itt aztán az egymás körében így kneipe alkalmával kimulathatják magukat, de természetesen a tisztesség határain belül. Van hetenkint „Stammtisch“, — törzsasztal — mikor az egész Verbindung egyik előkelőbb vendéglőben összegyűl, hogy egymással jól elbeszélgessenek, vagy a „nagy család“ együtt hallgassa a zenét.

(Folyt. köv.)

Mihály deák legációba megy.¹

Szegény deáknak — (így van az megírva) —
Nem igen cseppen bőrén ki a zsírja. —
Szomorú sor biz' a deáksor váltig;
De az se tart tovább, csak a halálig ...
Hanem úgy néha, ünnep idejébe'
Rászáll a deák lelkére a béke
S reménykedve számlálja önmagába':
Karácsonyig hány óra van még hátra?

¹ A Csokonai-kör 1909. évi pályázatán 8 arany casinói díjjal jutalmazott, Csokonai Vitéz Mihályról szóló adomát tárgyazó költemény.

Mert a karácsony kedves a deáknak,
Nem ép azért tán, mert e rossz világnak
Karácsonykor jött büntől megváltója, —
Hanem: mert akkor megy legációba.
(Krisztus bocsá'! És bűnökül ne rójjad,
Hogy ily pogányúl gondolkoznak Rólad!)

Mert szép az ünnep, akármilyen ünnep
Csak az a baj, hogy nagy-tétova tünnek
A hetek, meg a lustább hónapok,
Miket közéjük nem deák rakott.
(Ebadta kalendárium-csináló,
Fogta volna be tintád a pókháló,
Ha lettél volna deák Debrecenben:
Több ünnepet rendeltél volna menten!)
Hanem hát mindez szófia-beszéd,
Kár volna törni rajta az eszét
A balga sorssal meg nem alkuvónak,
Mert jobb ma egy veréb, mint egy túzok holnap!
(Hanem azért jusson reá a hála,
Ki a legációkat kitalálta!)

Most is, hogy ímé már az ünnep ballag,
Nincs kelete sehogyse a búbjának.
Odafent az elekción szobában
Folyik a nóta, meg a szó javában.
Mihály deák is sebtén kapja-fogja:
Hamar levágja Vergilt a sarokba
S lebirkózzván a polcra a bibliáját:
Verses beszédre formálgatja száját.
Nincsen kötél most, ami megkötözne,
Grádicsból hármat is kap lába közé
És rápipálva a longisszimára:
Úzott tatármód hordja fűrge lába.

(Elekción! szebb szó ez a deáknak,
Mintha a vaknak napsugárt kínálnak.
Szebb, mint szerelmi vallomás a lánynál,
Szebb még talán a lánynál mindahánynál.
E szóra sutba búvik mind a bánat,
Belőle angyal szemecskék kandikálnak
És táncra perdül tőle béna, sánta,
A tóga-szoknyát a nyakába rántva.)

Odabent már a kulacs egyre járja,
Hosszan tapad némely szerelmes szájra.
Az arcokon húsz év rózsái nyílnak,
Locsolt torkok zsilipjei kinyílnak.
És száll a nóta szárnya messzi-messzi ...
A vastag fal hümmögve kiereszti.
Az elekción versnek vége nincsen.
A végső sor még ott lóg a kilincsen,
A hosszú papír bírja még nagyon:
Az eleje már túl az ablakon.
A pipafüst fellegje fojtogat.
(A szemtől most nem várnak túlsokat.)
Elekciónak ez a levegője:
Soha deák még nem lett beteg tőle!

Mihály deák a verseket bevégzi.
Nagyot nevetnek rajta jó vitézi.
A tréfa csípi egynek-egynek arcát,
De nem mutatja lelke kis kudarcát.
Mindenkit szíven csipdes egy kicsit
A gúny, a tréfa — s mindnek jól esik.
Csak ha eggyel lejjebb tették,
Káromkodik egy huncut teremtetét.

A kulacs végsőt hördül már belőlről
Nincs halandó, ki kezdhethé előlről.
Ezért hát lassan megnyugosznak benne,
Elekciós névsor fogásra menve.

Most nyílik csak virága ugratásnak.
Szegény „bagolydiák“-nak gödröt ásnak.
Egyik-másik tapasztaltabb vén róka
(Ma-holnap lerí róla már a tóga)
Reményét fülön fogja kis deáknak
S ugratja néki egy — hamis világnak :
(A papnak szép a lánya. Szeme kék.
Mefogja szívét minden kis beszéd.
A legátust zeneszóval fogadják,
Legátumát ezüstből osztogatják.
Gyaloglás kurta. Rekvirálni nem kell.
Vendégül várja minden gazda ember.
A bibliáját hordják kis fiúk.
Borból kulaccsal útra is kijut.
Egy hétiig áll az ünnep vigalomban,
Az Istennek se engedik ki onnan
S ha tarthatatlan húzza már a kedve :
Szekéren hozzák vissza Debrecenbe.)

Végét se várja már e szép beszédnek,
A kis deákban nagy remények égnek,
„Ugrik“, milyet nem bírna el a lába
És „eligál“ — jaj! — Bergengóciába.

Mihály deák is indul szép szerével.
Alig birkózik vágya nagy hevével.
Az útja alig egy-két száztű hossza :
A mendikánsát hát csak el se hozza.
A szentbeszédet sem tanulta még meg,
De mintha tudná, nagy kevélyen lépked.
Poéta! Hát csak majd megsikeríti,
Kár a dolognak fenekét keríteni...

A szürke fény már alkonyatra fordult,
Mihály alatt a hó resten csikordult.
Öreg este borúlt a láthatárra
S renyhült az apostolok paripája.
(Azok bizony már abrakolni vágytak,
Neki kötődven egy jó puha ágynak.)
Mihály pedig csak nézkedett a hóra.
Tán nem is hallá, hogy a toronyóra
Hatot, hetet, vagy ütött valamennyit,
Mitől az étel vágya meggyülemlik ;
Csak abból sejté, hogy már este lett,
Mert kordult benn a „lelkiismeret.“

A lelke eljárt messzi-messzi tájon,
Egy pillangóra váró szép virágon,
Akit nem látott, nem hallott soha,
De űzte hozzá szíve ostora.

Ily gondolattal lépve a havat,
Maradozó gondjával haladt
S hogy helyen van, azt abból észrevette,
Mert már beléfejelt egy házereszbe.

Ahogy betért a kis parókiára,
„Szép-jó-estét“-re mozdult ép a szája,
De a kívánság nem fért ki az ajkán :
Ott állt előtte egy szép fiatal lány.
Felgyűrve karján ruhája könyékig.
Haja vastag fonatban folyja végig.
Csípőjét kis kötény ölelgeti
S szoknyája fodrán lábát megveti.
Fehér arcán két égő fénybogárka,
Ajka ígértföld virágos árka,
Túl rajta látszik drága-gyöngysövénye,
Kérdőn villámlik rá csillanó fénye,
De amidőn kérdezné, kit keresne :
„Apám!“ kiált az alvó esperesre.

A jó öreg szemét kinyitja félig
Nyíllásán álma színe kifehérlék
S míg lassan lelke ajtaját kitarja,
Rajban suhan ki rajta sok rab-álma.
Nevét vevén az útrólérkezettnek,
Vezényli őrsét egy szó-ütközetnek.
Pátenst, libellust kézbe fogva néz meg.
Lassú beszéde kóstolója méznek.
S míg megtudja nevét a széniorinak,
Elmondja, hogy mi a textusa holnap.
Panaszolja növését új adónak,
Növő súlyát új prédikációnak,
Öregség terhét, teste fáradoalmát,
Biztos halál félelmetes hatalmát,
Búvát-baját a szent eklézsiának,
Miközben újra mély álomra bágyad.

Mihály deákot súlya nem marasztja,
Most szántja szívét vágya nagy parasztja
S mint búvó nyúl, ha elfutott agárja,
A menekülés ajtaját kitarja.
A konyhából a nóta hangja hangzik,
Lelkébe oltott vágya megfogamzik ;
Már menne is, a nóta húzza, csalja,
A gondolatját két szemébe csalva,
De majd hogy ütközése nincs a tállal,
Mert jó a lányka már a vacsorával.

Az éhségét hamar felejteti,
A szomjúsága most nagyobb neki.
Az ajka szótlan, csak szemmel beszélget,
(Nem érti már a vén pap e beszédet!)

A lány arcára lelke rátapad,
Üzenve néki forró vágyakat —
És az hamisan, hosszan nézi vissza,
Tekintetét Mihály mohón beissza
S nagy tisztelettel jójucakát kívánva:
Eloldalog a légátus szobába.
Nincs álma s reggel mégis arra ébred,
Hogy álom tartja fogva s új ígézet.

Foglalja álmát szép arany keretbe,
Mutatja lelke párjának nevetve
S a vágya, mint a szép lányt gyöngykaláris,
Övezi lelkét a templom során is.
A szent beszédnek úgy kívánja végét,
Mint kárhozott szív Krisztus teste vérét
S míg az öreg pap szépen prédikál:
Lelketlen testtel hallgat lent Mihály.
De az ámennél szíve megremeg,
Segít repíteni szárnyas éneket
S végeztével az istentiszteletnek
A kis parókiára elsietnek.

Ebéd után pipára gyújt a pappal
S repül a lányhoz szomjú gondolattal.
A bibliából textusát kijelzi,
Imádságot egy más könyvből szemel ki,
A funkcióra most már ő megyen
S hogy szent beszéde biztosabb legyen,
A papja gondolkozni hagyja szépen
S maga elszundít egy vén karosszékben.

A konyha csöndes, tiszta rejtekében
Mosatlan tányérokka kis kezében
Dolgát a paplány fűgén szaporázza,
Hogy a harangszó templomban találja.
(Mert a légátus szörnyű nagy tekintély...
Már jóelőre telt, tömött a szentély,
Mindenki ott van, kit még bír a lába
S legátust látni hajt kíváncsisága.)

Vitéz a konyhát könnyen megtalálja.
Benyit a biborarcú szép leányra
S a harangozó mig előkerül,
Könyvét letéve a padkán, megül.
S játékba kezd a lány pajkos szemével,
Viaskodik friss vágya ösztönével.
A szívtől az arca tűzbe' lángol
S „legátus csók“-ot kérsegei a lánytól.
A lány arcán is véstűz fénye lobban,
De tréfaságon szánkázik titokban:
Ha a deák nem sül belé — fogadja —
Legátuscsokját ő bizony megadja!

Vitéz Mihállyal fordul a világ.
Nincs nála egyszer boldogabb deák!
A ködmönét is szegre csapja már
S haranghívásra szívszorogva vár.
(S hogy az ígéret biztosan beteljék,
A szentbeszédre most adja figyelmét.

De gondja közben észre nem veszi,
Hogy bibliáját a lány elteszi
S egy vékonyabbal sebtén elcserélve
Valamit csusztat a ködmön zsebébe.)

A szíve lüktet kettős izgalomtól,
A kis harang már hívogatva kondúl
S a paplány vár már öltözködve fent.
(Még azt se vette észre, hogy kiment.)
És jön már érte megfakult talárba'
A jó öreg pap... Hát csak megtalálta!

A ködmönt vállra, könyvét kézbe kapja,
Még most fogamzik egy-két gondolatja;
Megy...megy. S egyszer csak azon veszi észre,
Hogy már mozdúlni kell a szent-beszédre.

A katétrába lassan lépeget fel
S imáját végzi meghatón, kenettel.
A bibliáját fölvevén, kinyitja —
(De e csodának nincs kezén a nyitja)
Hogy meg nem nézte jó-elébb: hiba!
Mert szakácskönyv volt az, nem biblia!

De nem hiába múzsa-csókjá érte,
Talál ő textust itt is szent-beszédre.
A könyvben írva áll a kis recept:
Az ugorkára mennyi kell ecet. —
S Vitéz Mihály a témát már gyanítja.
Orációját úgy kikanyarítja,
Hogy a hívő-nép lelkendezve bámul:
Micsoda pap lesz ebből a diákból!

Hanem hogy száján kitette az áment,
Ködmön zsebébe nyúlt, (a keze ráment)
Papos szokással zsebkendője végett,
Levenni arcáról a verítéket,
De kendő helyett (ejnye, csalafinta!)
Kezébe akadt egy lágy palacsinta.

Mihály diák a csókot észbe vette,
Sajdítja már: a csinytevést kí tette
S míg sejtelmén a csóknak összereződül,
Pávázva megy a templomon keresztül.

Szombati Szabó István

Modern mesék.

Az Ész és a Szív.

Kelet felől derengett. Az ezer színű sugarak ragyogó vörössé olvadva vágódtak fel az azur semmiségbe. Szép volt a hajnal. Lomha hajlongással engedtek az óriás páfrányok a hirtelen támadt friss szélnek. Minden felébredt, megindult az élet, a hang és az illat benépesítette az előbbi némaságot.

Kopár lejtőkről lassan ereszkedett le az Esz és a Szív, erősen magyarázgatva amaz az anyag és erők eme csodálatos játékát, mely a fenséges ébredésben nyilvánul. Higgadt, monoton hangon adta elő természetességét, egyszerűségét és pusztán logikai voltát, de a Szív nem értette meg, mert a csodálatost, megfejthetetlen látta a tüneményekben. Érezte a harmóniát ő is, de nem volt képes a végokot az anyagiasságnak tulajdonítani.

A völgybe értek.

A Szív örvendve állt meg egy különös szépségű virág előtt s megmagyarázhatatlan rajongással szemlélte. Az Ész megfogva kiszakította a földből és figyelmesen megvizsgálta a gyökerét.

— Jól láttam, tényleg rothadó félben van.

A Szív feljajdult. A virág szirmai pedig lassan a földre hulltak s elfújta a szél.

Több év-millió eltelt. Az Ész és a Szív még mindig azzal a tudattal járták a földet, hogy erősebbek, hatalmasabbak egymásnál. Végül is azon kölcsönös megállapodásra jutottak, hogy énjökkel felruházva egy semleges valamit, az döntse el, melyikük hatalmasabb. Így szállásolták el magukat egy testbe, hogy az, általuk vezéreltetve, a hatalmasabbnak engedelmességedjék. Ezt a testet azután elnevezték embernek. Megint milliók repültek el, hol egyik, hol másik kerekedve felül, de határozott győzelmet egyik sem nyert a másikon. Így történt, hogy a Szív kezdett megöregedni. Észre vette ezt az Ész és öszponosítva minden erejét, a tudás felé hajtotta az embert — és az ment szilárdan, hidegen előre. Már jó előre haladt az ember és jó magasan a lábai előtt elterülő beláthatatlant, a ráboruló eget a megértés és nem a csodálat kifejezésével szemlélte.

De im a mélyben üde, csengő lányhangok hallatszottak. Friss ruganyos húsukat a víz, melyben lubiczkoltak, körül cirógatta s tovább haladt. Egynehány zöld levél hullott erős fehér vállukra s ott maradt.

Az Ész elébb akarta vinni az embert, hogy ne lásson, de ebben a pillanatban diadalmas forró szökkenéssel felzúdult a vér, maga alá temetve a tehetetlen Észet.

A nemes, szűzies Szív és az Ész bágyadt s hiába való munkája üres bámulatával nézte egymást, fáradtan, erőtllenül.

A könyvek.

Az ablakon áttört esteli fény a szoba falára vetődve, fantasztikus rezgő árnyakat rajzolt. A bágyadt vérvörös fény beteges színt adott a tárgyaknak, melyek mozdulatlanul, némán álltak szanaszét a szobában.

A sarokban magas könyves polc huzódott meg, türelmesen tartva a reárakott terhet. Szépen egymásra helyezve feküdtek a különböző könyvek, egyik részen regények, a másikon dalok, novellák tömege, középen hatalmas drámai művek s az egész mintegy uralva, a polc tetején súlyos bölcséleti írások terpeszkedtek szélesen, komoly nyugalommal.

Lassanként az utolsó fénysugár is kilopódzott a szobából s a szürke egyhangúság némán összeolvadt a mindent beborító csönddel.

Most hazajött az Ember, fáradt, unott kifejezéssel arcán s az egyik zsöllyébe vetette magát s úgy látszott, mintha egyáltalában nem is gondolkozna, hol ide, hol oda nézett, de szeme sehol sem bírt megpihenni. Végre is felkelt, a könyves polchoz ment s elővett egy regényt. Ugy tűnt fel, mintha a többi könyveknek ez rosszul esett volna és tényleg kezdettek a homályba húzódni.

Az Ember egy kis ideig olvasott, azután bosszankodva elhajtotta a regényt. Az hosszú ívet írva le a levegőben, tompa zuhanással esett le a padlóra. Egyik táblája hátra vágódva, egész szélességében elterült s úgy tetszett, mintha szégyenében halottnak tettetné magát.

Az Ember ismét a polchoz ment és durkálni kezdve a könyvek közt, egy elfonnyadt virág akadt a kezébe. Láthatólag megdöbbsent és ismét leült. Ez a virág felidézte lelkében a multat, annak pokolát s a mai véletlen találkozását a most már asszonnyá lett szerelmesével.

Észrevétlen eredtek meg szeméből a könnyek s jól esett szívének, hogy képes önmagát megsiratni.

A filozófiai iratok megrázó döbbenettel nézték, mit művelt egy virág s látván az Emberen hiába való munkájokat, amely hideg józanságával remélte azt boldoggá tenni, úgy érezték, hogy az irtózatossal családás folytán örökre elvesztették értéküket.

Az ismét feléjük tartó Ember meglökte egy kissé a polcot, lomha halok zizegéssel hulltak alá s a földre érve, szánalmasan borította be őket a sötétség. A többi könyvek remegve összehúzódtak, csak a drámák állottak komoran, sötéten. Az Ember valami bánatos melódiába kezdett s nem vette észre, hogy az ajtón valaki bejött és egyenesen az ölébe ült.

Most hirtelen megrezzent s azután az öröm kimondhatatlan ujjongásával ölelte meg a nőt:

— Hát te vagy!? Eljöttél mégis!? Te angyal!

A dalos könyvek tomboltak örömükben, úgy örültek, mintha az egész szoba édes, lágy zenétől zengene s a zajba örömteljesen csendesen mosolyogtak bele a novellák.

A drámák egy darabig hallgatva ez ujjongást, unni kezdték s az egyik szenvedélyes, zengő hangon szólott:

— Szamarak vagytok édes fiaim. Ez tényleg szép dolog, de várjátok meg majd a végét.

Iff. Bibó Lajos.

Megölt az élet.

Szomorú, nagy, halotti csendbe
Ténfergek én most, mint az árnyék,
Köröttem rombadőlt világ van: —
Mintha temetőn járnék.

— Álom-világban éltem eddig.
A vágyakból szőttem meséket.
S fölöttem elszállt, elviharzott
És elrohant az élet.

Mert már szeretnék élni... élni!...
De kilobbantam, mint a lámpa.
Beléveszett vágyódó lelkem
A ködbe, éjszakába.

Testetlen, bús árnyék vagyok most.
Fakó szememre mély bú téved.
— Koldussá tett, kifosztott engem,
Engem — megölt az élet!

Györék József.

Ballag már a vén diák...

— Jelenet. —

(Ez az elmondanivalóknak az a része, amit egyáltalában nem szoktunk elmondani. Sem a tízéves találkozáson, sem az érettségi banketten. Legfeljebb cétusokban, de ott is vegyest nyekergéssel és bombasztokkal. Ez sok-sok sáppadt és borzas lány „tettének oka”, mely ismeretlen, avagy szerelmi bánat, esetleg búskomorság. Elmondódik érettségi után. Végigcsinálják és végigsóhajtják Pista diák, meg Miklós diák, akiknek már lumpolni is lehet, meg botot viselni is szabad, mert mindaketten érettek. Minden kétséget kizárólag hivatalosan, Isten és ember előtt.)

Színhely. diákcétus.

Pista (jön. A fejét lehorgasztja. Egész valóján rettenetes életuntság. Leül az asztal mellé. Lekönyököl. Bámul a gyertya világba. Hosszú szünet. Hátradől a széken, kezét a zsebébe süllyeszti és a sötétbe bámul. Azután félkézre könyököl és merőn néz. A másik kezével kihúzza az asztalfiókot és kivesz belőle egy revolvért. Belenéz a csövébe. Megrázkódik. Elteszi. Azután kis idő múlva megint előveszi és most már nem ijed meg a fekete lyuktól.)

Miklós (jön).

Pista (a zajra ijedten megrázkódik, hirtelen elteszi a pisztolyt; becsapja a fiókot).

Miklós: Adjon Isten! (Szünet. Semmi hang.)
Vagy már mi érettek nem is szoktunk köszönni? Igy is jó. (Leül.) Hát szervusz.

Pista: Szervusz.

Miklós: Egyébként mit dugtál az elébb előlem?

Pista: Miklóska, neked nagyon jó hangod van és hamarosan be szoktál csípni. Mért nem mentél el a bankettra?

Miklós: Tuggy' Isten...

Pista: Mert még egy kicsit nem lett volna szabad hazajönnöd. Úgy-e odakinn jó idő van?

Miklós (bámulva): He?

Pista: Odakinn sűrögnek. A ruháddal behoztál egy csomó friss levegőt. Miklóska, te jókedvű fiú vagy. Minek marad az ilyen ember idehaza?

Miklós: Mi lelt téged fiam? Én méltánylom, hogy leérettségiztél és nekünk éretteknek minden szabad, mi az érettek kara gyakran mondunk ostobaságokat, de ez olyan ekstra, ez a tiéd...

Pista: Miért helyezel erre olyan nagy súlyt, hogy „mi érettek“?

Miklós: Nyolc éven keresztül mindent ezért csináltam, talán csak mondhatom egynehányszor?

Pista: Úgy-e Miklóska, most nagyon boldognak érzed magad?

Miklós: Boldognak? Nagyon szabadnak érzem magam. Ez egy napig tart, de ez is jó. Tudod, most azt hiszem, hogy nem vagyok többé iskolás gyerek és hát ez úgy — jól esik.

Pista: Miklóska, te érdekes fiú vagy.

Miklós: Nekem mondod?

Pista: Te úgy látszik még sem vagy olyan nagyon boldog. Eddig azt hittem.

Miklós: Mert végigfüttyöltem a középiskolát. No persze.

Pista (feláll. Közelébb megy Miklóshoz): Hát te csak kívülről neveltél?

Miklós: Nem, belülről nevettem. Ahogy így a nadrágzsebemben tartottam a kezemet és ahogy a nótáimat a szeme közé ordítottam az egész világnak, az a szívemből jött.

Pista: Szóval: mulattál?

Miklós: Szóval: mulattam.

Pista: Szóval: boldog vagy?

Miklós: Ma még igen. Majd holnap már látni fogom, hogy a halálom napjáig rajtam az iskola pora. A lelkemen minden, minden, ami az életet szürkévé teszi. És majd holnap tovább füttyölöm a nótáimat. Mert én vidám legény vagyok.

Pista: De hát akkor miért maradtál itthon?

Miklós: Mert undorodom az egész brancstól. Tudod?

Pista: Igy beszélni a végbúcsú napján. Köszönés helyett.

Miklós: Te is itt az asztalnál mondd. Köszönés helyett! Mit köszönjek? Hogy rajtok keresztül útáltam meg az élet mocskosságát? Te...te, tudod, hogy én el tudom képzelni, amint a meteor áttüzesedik esésközben? Te...én most nem bírok a gyűlölettel, ami nyolc éven át mint helyzeti energia gyűlt fel bennem... Te, ha én ezt most egyszer itt kiönthetném...! (szünet). Hát nem jobb füttyölni?

Pista (sóhajt; lemondólag legyint): Könnyű annak, aki tud...Én már nem tudok.

Miklós: Még nem tudsz? Akkor még sok mindenén keresztül kell esned...Mit gondolsz öcsém, búsképű lovag, könnyű annak, aki tizennyolc éves korában a világot egy nagycsomó nevetnivalónak nézi?... Hát majd meglátod...

Pista: Bajoson, bajoson. Hát... (szünet) hát most már megmutatom, mit dugtam. Most már... megmutathatom. Csak még egyet akarok kérdezni tőled: mi lesz ezután?

Miklós: Hát tudom én, hogy mi lesz? És egyáltalában törődöm én azzal, hogy mi lesz?

Pista: De hát mégis?... Például mit fogsz te csinálni?

Miklós: Óh magamra nem sok a gondom. Omnia mea mecum porto. Elvégre egy szám van és két jó erős kezem, hát majd csak lesz valahogy.

Pista: No igen...

Miklós: Látod!? Hát itt van a két jó erős kezem. Ezeket így szépen a nadrágzsebembe teszem. (Megteszi.) És hát itt van az egy szám. Ezzel meg majd füttyölök. Mint eddig. Aztán megyek, amerre a szelek visznek.

Pista: És hát...neked is ennyi a programod?

Miklós: Ennyi. No igen, hát a két jó erős karommal, ami azt illeti, dolgozhatnám is, de tudod, ahoz se hitem, se erőm, se kedvem nincs...

Pista: És érdemes ezért élni? Mit gondolsz?

Miklós: Nem valami nagyon érdemes, de hát úgy van az ember velem... Olyan nevetségesen kicsi dolog, ami nekünk nagyon tetszik, tudod...restelli az ember felakasztani érte magát. Tudod mit pajtás? Próbálj meg füttyölni.

Pista: Nem ér az nekem semmit. Te, milyen lehet az a Nirvána?

Miklós (vállat von): Jó. Fájt az neked, mikor még meg se születél?

Pista: Nem fájt. Azóta meg minden fáj... Igazságod van Miklóska... Hát tudod mit? Füttyölök egy keserveset. Füttyölök az egész világra... (Tűzbe jön.) Te, idenézz... Hát... (keresgél a fiókba) hát most füttyölök... (keres) illetve majd füttyöl helyettem más... (keres) majd ez az eszköz... no megvan...ihol-e! Majd füttyöl ez az instrumentum... befüttyöl...nekem.

Miklós (egykedvű határozottsággal odamegy és kicsavarja a kezéből a pisztolyt): Ezt az eszközt majd ki fogjuk dobni a pokolba... tudod? (Lelőki az asztal alá.)

Pista (sápadtan): Miért vetted el tőlem? Hogy merted elvenni?

Miklós: Mert ennek így nem volna értelme. Először meg kell próbálni az életet.

Pista: (Keserű nevetéssel): Édes jó Istenem! Hát nem megpróbáltam?! Nyolc hosszú esztendőn keresztül!... Te, hiszen ez is az!

Miklós: Ugyan már!? Hosszú, nehéz, keserves, de csak gyerekjáték.

Pista: De az. Már én az élettől undorodtam meg. Ahogy nyolc évig utálatos kis csirkefogókként végig csaltuk az egész világot, megfürdött a lelkünk az élet minden szennyében és ahogy testileg is sok-sok pocsolyán tülekedtünk fel idáig, hát ez az egész, amit majd a többiek a tíz éves találkozón úgy fognak emlegetni, hogy „rég jó idők“, hát ez már az élet volt.

Miklós: Mindegy. Tovább kell jönnöd!

Pista: Minek!? A szennyes kis gyerekesaták közben már lepattogzott a lelkemről minden ártatlanság, minden hit, minden remény... Nem tudok lézni az élet komolyságában és nem hiszem, hogy célja volna.

Miklós: Hogy segítsék, mit segítsék!?...

Pista: Nincs itt segítség komám. A jövőnk sivár és visszarettent. A jelen nem ad hitet és kedvet hozzá, hogy nekivágjak. Sötétség, sötétség. (Kapkod a szeme előtt; megragadja Miklóst.) Látod, ezt felejtett el az iskola adni: támasztékot... Megijesztett az élet megmutatásával és nem adott hitet... hitet elfelejtett adni... erőt... kedvet...

Miklós: De hát a múlt?

Pista (keserűen): A múlt? Hát ugyan a múlt mivel volt jobb a jelennél? Halál, kárhozat, bűn pokol... gyilkosság... ezzel van tele. Az vigasztalna?

Miklós (lassan, habozva): Talán... mégis... neki kellene vágni az életnek... Mi?... .

Pista (maga elé): Hajhaj?!...

(A dolgot kár volna tovább folytatni. Tertium non datur. Középen a két diák, egyik oldalt a földön a pisztoly és másik oldalt az ajtó. A függöny tehát legördül s az történik, amit az olvasó akar. Hiszen úgy is mindegy.)

Karácsony Sándor.

Szöke kis lány szép szerelme.

(A dalok vége.)

Amerre lépek,
Amerre járok :
Könybe borúlnak ott a virágok.

Vigyetek, messze
Vigyetek innen,
Hol a virágnak illata sincsen.

S felleges égbolt
Sose derül ki...
Bánatos arcom nem lesi senki.

Gondolatom s csak
Én legyek ottan —
Meghalni vágyom csöndben, nyugodtan.

Ballay Gyula.

Minden este...

Minden este muzsikálnak
Valahol, nem messze...
Minden este elhallgatom,
Behallatszik ablakomon
Csöndes, holdas este.

Úgy szeretnék most ott lenni
Innen messze, messze...
Figyelve egy lány dalára,
Ráborúlni hó vállára
Csöndes, holdas este.

Páncél Jenő.

A biblia fedele.

Irta: **Móricz Zsigmond.**
(Folytatás.)

Tanító uram szintén nem találta volna fel a puskaport; nem is vágyott rá, még inkább a meglevőt is elpusztította volna, akkor legalább avval is kevesebbet kéne tanítani. Ő a tiszteletes urát így, könyv nélkül is okos embernek tartotta. Szóval

itt nem szerzett újabb ideákat tudós pályájának megkönnyébbítésére.

De hát kitől is szerezzen. A faluban ő az első személy szellemi tekintetben, — le is sajnálta a faluját most, alaposan. A szomszéd kollegákat sorra szedte. Egyik gazdasági tehetség volt s új fajta árpával kísérletezik, ezzel egyébről nem lehet beszélni az idén. A másik szövetkezetet teremt és minden dolgot maga végez, érte, rajta, benne, ez sem tud segíteni. Harmadiknak nincs semmi dolga, de bizony azért, mert az öreg nem vágyik semmi dologra. Negyedik ugyan benne van a Magyar Irókban, maga küldte be az életrajzát Szinnyi bácsinak, de már hetvenöt éves s ezelőtt negyven évvel is annyi volt az irodalmi működése, hogy az időjárásról tudósította a Kemény Zsigmond Pesti Naplóját. A többi meg, no a többi kolléga sem sokat tudna segíteni rajta. Hiába, úgy látszik, hogy az embereknek, ha élni kezdenek, nincs többet sem idejük, sem kedvük a könyvcsinálásra, de még a könyvolvasásra sem.

De hát akkor ki az ördög fábrikálja össze azt a sok könyvet? Lehetetlenség, hogy az ő volt osztálytársai s kollégiumi pajtásai közül vagy egy könyvíró mesterember ne vált volna.

Sorra szedte őket. De akkor vette észre, hogy úgy szétszóródtak, alig tud egyről-kettőről. Hm. De nagy erdő is ez az embervilág. Milyen sokan voltak a kollégiumban s azok a kieredt rajok úgy elvesznek, de úgy elvesznek, hogy két méh megbámulja a szerencsés sorsot, ha véletlenül összetalálkoznak jártukban-keltükben egy percre.

Hopp! mégis van egy ember a láthatáron. Az idén hozták be Szatmárra Berde Józsit. Az tanár, professzor, tehát épp olyan tudós ember, mint pataki professzorai voltak, annak érteni kell ehhez a mesterséghez!

No, az segít rajta.

Hál' Istennek, csakhogy kitalálta. No, ez megírja az ő könyvét. Hiszen annyi baráti szivesség kitelhetik tőle.

De miről szóljon ez a könyv? Vagy legalább is cikk, jó hosszú cikk egy tekintélyes folyóiratban. Utóvégre az is elég lenne, hogy Borcza Áron szívesen adja hozzá a leányát abban a reményben, hogy akitől egy cikk kitelt, majd kerül annál több is. Ha aztán nem kerül, akkor is vigasztalhatja magát holtig azzal, hogy bezeg, ha a házasság le nem foglalta volna, most mennyi derék munkát írt volna már.

A vén bibliára pillantott a nagy tervezetés közben. Fölvette és elnézegette. Próbálta olvasni a cifra kacsaringós betűket. Ugy dőcögve sikerült is valamennyire.

— No, az tisztára lehetetlenség, hogy egy tanár erről a könyvről ne tudjon egy tanulmányt penderíteni. És pedig olyat, hogy elálljon rajta a világ szeme-szája, mint az enyém ezen a testámentumon.

Hamar kocsit rendelt az esti vonathoz. Becsomagolta a könyvet egy kis táskába s este kilenc órakor már ott is volt Berde Józsinál.

Kellő örvendezések után előrukkolt sorsával, bajával.

Berde Józsi mikor meghallotta, micsoda reménységgel jött hozzá régi jó pajtása, tudós és aggodalmas ráncokba vonta homlokát és fanyaloga mondta:

— De hát van-e valami témád, amiről írni lehetne?

— Hó, van bizony, de még milyen kövér témám van! — s kivágta a bibliát igaz barátsággal.

A tanár kezébe vette a könyvet s iszonyúan elbámult rajta.

— Hát, kedves Miklós kám, te azt hiszed, hogy az csak úgy megy, mindenféle ócska bibliáról, amiből a bödőni híveknek kétszáz esztendeig keresgéltek altató prédikációkhoz való textusokat, egyszerűen csak ki lehet rázni a szűrünk ujjából a világraszóló cikkeket?... Te! Hát mi az ördögöt lehetne írni erről a bibliáról. Ezt kinyomatták ezer példányban, abból elveszett mondjuk 800, de még 200 megvan s lásd, a többi 199-ről még senkinek se jutott eszébe könyvet írni.

Miklós elszomorodva nézett a rajta mulató tanárra.

— Különben, kedves Miklós kám, én a matematika és fizika professzora vagyok. Éppen annyit értek az irodalomhoz és a cikkíráshoz, mint te. Sőt még annyit sem, mert ti, papok, százados tradícióképpen őrzitek az irodalom szerelmét, de mi, fizikusok, gyakorlati találmányon törjük a fejünket. Én pedig személyesen gyűlölöm az egész irodalmat, mert az alapvizsgán kétszer buktam meg belőle.

Miklós végig hallgatta a szép biztatást. Akkor fölvette a bibliát szépen s így szólt:

— Na könyvem, te voltál az utolsó menedékem és reménységem. Hát ezért becsültelek én annyira?

Azzal fogta, úgy vágta oda az asztalhoz, hogy a pompás vastag házikötés menten széjjel mállott.

— Na ennek is vége, — mondta — most már mehetek vissza. Olyan nagy magamban állok, mint az elrepült ördög-szekér. Sose hittem volna, hogy ilyen nehéz legyen bejutni az irodalomba.

Még egyszer fölvette a bibliát s míg a tanár akadémikus értekezést tartott arról, hogy valóban nehéz, sőt lehetetlen kellő tanulmányok nélkül valami érdekeset írni, Miklós szórakozottan fölhasogatta a biblia szétrepedt papírfödélét.

Egyszer csak meglepetve néz a sárgás papírra. Írás van rajta. Nézi, közelebb lép a lámpához s egy kis silabizálással olvassa:

Egy pár rózsaszálat küldtem ajándokon,
Vedd tőlem, szerelmem élte, azt oly okon,
Hogy szívünk nyugodjék köztünk egy szándokon,
Mint ez a rózsza nyílt harmatos bokrokon...

— Tyuhaj! — kurjantotta el magát teli tüdővel, magasra emelve a bibliát.

— Mi az, mi az?

— Megvan barátom, megvan. Beszélhetsz már te nekem akármennyit. Megleltem a dicsőséget. Tudod-e, mi van a kezemben?

— Mi?

— Mondok neked egy kis mesét. Rimay János költő uramnak hallottad-e a hírét?

— Hogyne.

— Hát annak hogy veszett el a verseskönyve?

— Annak?

— Persze, hogy annak. Hát, barátom, az úgy veszett el, hogy mikor Rimay uram Bödönből átment Dágványra a Tiszán, belepottyantotta .. Hát azt tudod-e, hogy mi lett abból a verseskönyvből?

— Elvitte a víz.

— Dehogy vitte, egy becsületes halász kifogta és mivel nem csuka volt, hát nem ette meg, hanem felvitte a papjának. Az pedig éppen úgy szerette az efféle firkát, mint a mostani utóda, már mint én la. És arra használta a jó erős papírt, hogy bekötötte vele az egyetlen könyvet, ami házában volt; mert hát egy könyv mégis van, amit a papnak becsben kell tartania: a bibliáját... Itt van, nézd meg. Ez a Rimay verse, ne félj, jól tudom, ezzel akart agyonütni az öregem.

A professzor bámulva nézte és hallgatta Miklóst.

Ez pedig hideg vérrel leült egy karos-székre, szivarra gyújtott s így folytatta okoskodását:

— Most már úgy megy minden, mint a karikacsapás. Holnap szépen megírom az egész fölfedezési egy hatalmas cikkben. Azt a Szatmár című kitűnő lapunk kinyomatja s vasárnap elviszi Dágványra. Borcza Áron uramnak leesik a szeméről az ókularé, ha meglátja a „bödöni codex“ istóriáját s tudós Kallós Miklós nevét a cikk élén... Csak annyi kell ehhez még, hogy szépen szétbontogassuk ezt az avult és fakóírású papírt.

A professzor vígan szólt:

— Ehhez pedig én értek, mert ha olyan kiváló tudós irodalomtörténész nem is vagyok, mint te, jobb kémikus vagyok nálad. Itt pedig a kémiára van szükség, hogy a papírt kitisztítsuk és az írást, ha lehet, láthatóbbá tegyük .. Tehát éljen Kallós Miklós, a „Bödöni Codex“ jeles fölfedezője.

Miklós ábrándozva fújt egy hatalmas füstfelleget a levegőbe:

— Barátom, pár év múlva az összes

gimnázistáknak meg kell tanulni a bödöni codexet és fölfedezője nevét. Ha így szaporodnak a tudósok, nem szeretnék még egyszer maturálni!...

(Vége következik.)

Csak most jöttem még.

Felém kopogott csont bokája;
Aszott, száradt kezét kitarta,
Hajlott gerincem átkarolta —
És elcsattant csont-ajka csókja.

S hívott, únszolt, hogy menjek véle
Örök hideg ölekezésre
Koporsó-ágy halott nászára
— És én futottam félve, fázva.

Csak most jöttem még — és már mennék?!
Hisz az ajkam érintetlen még.
Hisz a csókom sem csattant még el
Árult ajkon, fizetett kéjjel.

Az éjszakák lebúj-nótája
Nem csalt boros, vad tivornyákra.
— Csak most látom virradni én még
Az éjek hívó lámpafényét.
— Szeretni, élni most megyek még.

Szigethy Ferenc.

Poros papirosok

Rovatvezető Roncsik Jenő.

**Biletus Luleis in universos angebetesos heros
Franzium Kaiserum et Sophlam Kaiserinam¹**

Liebus Vatrus et Matrus! Hórimus, quod vos uns besuchere volltis et zwar in begleititione hunderttausendorum muszkarum, una cum dazu gehörendibus Pferdibus, Ochsibus, canonibus et Feldzeugmeisteribus. Non thueatis hanc nanitiam. In unsero lando est hoxime inigramda athmosphera, Allerleiae Krankheites wüthent hic et nunc. Morbus huszár et morbus honvéd, qui in vierundzwanzig stundibus tausend et tausend cserepáriones et schwalescheros dahinraffere pflugunt. Ista krankheites non possunt curari. Vestri quaxalberiones nullum adhuc arzneyum erfindebant contra eas. Non marscheatis huc. Si ta men nos durchaus sehère volltis, blei beatis pulchre zu Haus in eura residentia Ollmütziana Jam nos hingehibimus et aufführebimus pro euero Namenfesto magnum Feuerwerkum cum nostris fidelibus vierundzwanzigpfünderibus. Bereiteatis vos ad unserum empfan-

¹ Lugossy József kiadatlan kézírataiból.

gum. Unterdessen grüßteatis dominos nostros magnates, qui aufunddavons laufebant cum ipsis sarkantyús csizmis et behalteatis ipsos. Übrigens behüteat vos Gottus ab omni imfallo vorzüglichen aber a szuronyibus allesumstürzendibus crudelium honvedorum.

Gegebi in meo stadtio Ofeno anno Herri 1849. die dreyzenti junii

Vestrus Sohnius undankbarus.
Armadia rebella.

Jellasicsh közlönyel¹

Mi, báró Jellasicsh stb. stb. több rendbeli ki nem mondható okoknál fogva kényszerültnek érezzük magunkat dicsőségesen viselt koronánk letevésére.

A fényes diadém helyett ezentúl a győzelmi babér egyszerű zöld fonadéka fogja csupán ékesíteni füleink környékét.

Országlásunk rövid volt, de dicsőségteljes; sokáig fogják emlegetni nyomait a dunántúli libák s a sok kinem fizetett kontó. Nevünk ott fog állani, ahol a Caesaré áll, mert mi is elmondhatjuk, mit egykor Caesar mondott: „Jöttem, láttam és — elszaladtam.“

Az irodalom is megköszönheti az aquisitiót, mit bennem tett. Avagy mely szerelmes levelek nyomattak annyi példányban, mint az enyimek? S ki után gazdagultak az újságárulók annyira, mint én utánam?

Azonban szerénységem tiltja mindazon érdemeimet elősorolni, mik által magamat halhatatlanná tevém.

Megfoghatatlanok azok, miként seregem utólréhetetlen volt.

Nem akarom mindazonáltal szeretett népeimnek mindazon szándékát betiltani, hogy számomra emlék szobrot emeljenek. Görgey Arthúr majd megcsinálja hozzá a mintát. Zichy Ödönnek is ő csináltatta.

Mint szinte hívemnek, e lapok szerkesztőjének² sem kívánom azon fáradságát kárbavesztetté tenni, miszerint azon nagyszerű munkáját, melyben viselt dolgaimat homéri lanttal kezdé megénekelni, bevégezvén kiadhassa. Írja meg s nyerjen ezáltal az ő

¹ Lugossy kézírataiból.

² Jókai Mórról, az Esti Lapok szerkesztőjéről van szó, kit — midőn Debreczenben 1849-ben az Esti Lapot szerkesztette — avval gyanúsították meg, hogy a dynastiával tart.

neve is halhatatlanságom fénykoszorújából egy csillámló sugárt.

Ti hozzátok van még egy szóm népeim! Illyrek, girgácok, cincárok, muszkák, pannonok, fekete-sárga szerecsenek!

Mi — tudnillik én és az a 100,000 forint, mit közpénztáraitokból bekasszáltam — tőletek örökre búcsút veszünk. Tartsátok meg emlékül az én papiros huszasaimat s várjátok a boldog feltámadást, s azt, hogy majd ezek ezüstté változnak. Ti nem értetettek meg az én szavaimat! Ama nagy tót birodalom, melyről én tinétek meséltem, nem e világból való — csak egy szellemi tótország az, ahol az emberek szellemi krumplival élnek s szellemi fazikákat drótoznak holdsugár sodronyokkal. Ott majd a ti huszasaitokat is beváltják.

Ti szamarak vagytok ehez, óh én szerette népeim!

Áldásom rajtatok!

Óh Ferdinánd! Óh collega! Légy üdvözölve te is utoljára!

Ha a te fejed s az én lábaim rövidebbek lettek volna, most más nótát fütülnénk. Így futva futunk. Te koronátlan fővel, én koronátlan lábakkal.

Holnapután velem vacsorálsz a paradicsomban!

És te — óh életem napjainak megdicsőítője szépséges hercegasszony — **

Nem mondom meg neked, hogy hová megyek, mert attól tartok, hogy utánam jössz!

Szerelmem zálogául átengedem neked, kik utolsó percemig sem hagytak el — leghűségesebb hitelezőimet.

Ha merész álmaink reménye teljesülésbe menne, kereszteltesd őt apja nevére — Józsefnek.

Ti pedig vitéz seregeim, illő, hogy a ti királyotokat méltón gyászoljátok, t. i. mezítláb.

Áldásom rajtatok!

Schönbrunn.

Bán Jellasicsh,
pütkösti király.

Sport.

Rovatvezető: R. J.

A „**Debreceni Torna-Egylet**“ e hó 13-án rendezte ez évi első háziversenyét szép számu közönség jelenlétében. A versenyzők között természetesen a DAAC athlétái domináltak s a díjakat is egy kivétellel — ők vitték el. Nélkülök a verseny megtartható nem is lett volna. Részletes eredmény a következő: Helyből magasugrás sulydobás összetett verseny: I. Dávid Miklós 130'5+974 cm., II. Szentimrey Dániel

114+10·02 cm. Nyújtóverseny I. Fábíán Károly 11¹/₂ pont, II. Majoros László 9¹/₂ pont. Korlátverseny I. Fábíán Károly 12¹/₆ pont, II. Varga Kálmán 10 pont. Függeszkedés, helyből távolugrás I. Hoffman Lajos, II. Szentimrey Dániel. Ezen kívül volt még iskolaívás, melyben különösen kitűnt Szatmári Károly 3. th., kiből idővel szorgalmas tréning mellett elsőrangú vívó lehet.

A „Debreceni Akadémiai Athléta Club“ április hó 10-én házi versenyt rendez, melyen a tagok a téli szorgalmas tréningükről fognak beszámolni. Május hó 22 én országos főiskolai athlétaikai versenyt rendez, melyen remélhetőleg a legjobb főiskolai erők vesznek részt. Az egyesület a régi „Tűzoltó Egyesület“ majálisokat is fel fogja eleveníteni egy kicsit modernebb formában, amennyiben május hó folyamán „Athléta majális“ rendez, mely iránt már is nagy az érdeklődés az egész városban.

Egyletek.

A „Joghallgatók Önképzőkörö“ február hó 19-én tartotta ebben a félévben első közgyűlését. A gyűlésen Nagy Lóránd elnök elnökölt. Tárgya a nádorság kialakulása és fejlődése volt. Előadókul Dávid Miklós 2. jh. és Kovách Elemér 1. jh., jelentkeztek. Mindkettőjük előadása alapos tanulmányra vallott, de míg Dávid Miklós a nádor bírói tisztének kialakulását és fejlődését vezette le csupán, addig Kovách Elemér mintegy kiegészítette Dávid előadását. Kovách Elemér előadását a jogi szempontok szemelőtt tartása, helyes kidomborítása tette értékesebbé, miéért is a bírálók neki ítélték oda a pályadíjat.

A Jogász Segítő Egyesület új elnöke. Miután a J. S. E. eddigi agilis elnöke: M. Dósa István 4. jh. február hó 25-én tisztéről lemondott, az ifjúság egyhangú lelkesedéssel Tóth Lajos 3. é. joghallgatót választotta meg Dósa helyébe a J. S. E. elnökévé. A választás utáni napok egyikében impozáns bankettet rendezett a jogász ifjúság elnöke tiszteletére, melyen a tanári kar képviselőjében jelen volt dr. Kovács Gábor úr is, ki meleg hangon köszöntötte fel az új jogász-elnököt.

A Magyar Irodalmi Társulat febr. 19-én tartotta VI-ik rendes heti gyűlését, melynek műsorán Pánczél Jenő 1. th. költeményeket olvasott fel, aztán Borssy István 1. bh. szavalt középsikerült eredménnyel, majd Szombati Szabó István olvasta fel „Mihály deák legációba megy“ című Casinói-díjas költeményét, és végül Bagdy Dániel 4. th. szavalt nagy hatással. A felolvasók jegyzőkönyvi köszönetben részesültek.

A febr. 26-án tartott VII-ik rendes heti gyűlésen Fábíán Sándor 1. th. szavalt középsikerült eredménnyel. Majd Herbály Gyula 2. bh. olvasta fel „A finn-ugor népek és költészetéről és és vallásáról“

szóló dolgozatának egy részét és végül Horkay Gyula 1. jh. szavalt sikerülten.

A márc. 3-án tartott VIII-ik heti gyűlés tárgya a márc. 15-iki ünnepélyen szavalni óhajtok versenyszaválata volt. A versenyszaválatban részt vettek: Fábíán Sándor és Kolozsvári Kiss László 1. th., Németh Károly, Végh Dezső 2. th., Borssy István 1. bh. és Gellért Sándor 4. jh. A Társulat a versenyzők közül Fábíán Sándort a Kollegium udvarára, Németh Károlyt a városháza udvarára küldte ki szaválattal. A „Nemzeti dal“ elszaválására Gellért Sándort találta a Társulat legalkalmasabbnak.

A márc. 12-iki IX-ik gyűlésen a Társulat régi munkás tagja: Lippe Árpád szavalt mint vendég Nagy hatást ért drámai szaválatáért Szombati Szabó István indítványára jegyzőkönyvi köszönetben részesítette a Társulat. — Fábíán Sándor és Németh Károly megrongált egészségi állapotuk miatt az újonnan választott márc. 15-iki szaválati darabokat nem adhatták elő. Utolsó szám volt Szombati Szabó István felolvasása. „Haláltejes dominó“ c. egyfelvonásos szimbólikus drámájának olvasását kezdte meg, melyet feszült figyelemmel hallgatott a Társulat minden tagja. Felolvasását a legközelebbi alkalomkor folytatja.

Hírek.

Dr. Balogh Ferenc theol. professzor tiszteletére a Hittanszaki Önképző Társulat, amelyen egyszerű és zártkörű, éppen olyan magasztos és mély hatású ünnepélyes gyűlést rendezett márc. hó 16-án este 1¹/₂₈ órakor az I. akad. teremben abból az alkalomból, hogy fundátorát e 40 éves egyesület tiszteletbeli tagúvá választotta. Az ünnepélyes gyűlést a „Rab zsidók énekének“ Kántus általi eléneklése után Erdős Károly, a társulat elnöke nyitotta meg, üdvözlővén az alapítót s átnyujtván neki a tiszteletbeli tagságról s az ünnepélyes gyűlésről szóló emlékkönyvet. Ezután Takács Imre, a társulat főjegyzője méltatta részletes felolvasásában az ünnepeltnek a H. Ö. T.-hoz való viszonyát, tevékenységét és áldozatkész munkásságát. Szombati Szabó István alkalmi költeménye után Dr. Balogh Ferenc profeszorunk mondott tanulságos, lelkesítő, felemelő zárószavakat át meg átfűzve azt értékes történelmi vonatkozásokkal. A gyűlés a 179. dicséret 10. versének eléneklésével ért véget.

Tanári beiktatások. Főiskolánk hat újonnan választott tanárának ünnepélyes beiktatása március hó 12-én d. e. 9 órakor folyt le a főiskola disztertermében. Az ünnepélyt a Főiskolai Énekhar Mozart „Szövetség-dal“-ával nyitotta meg. Majd Dr. Erőss Lajos püspök úr üdvözlővén a megjelenteket, felkérte a tanár urakat székfoglaló értekezések megtartására. Megválasztatásuk sorrendjében tartották meg értekezéseket, Dr. Lencz Géza (A keresztyénség vallástörténeti helyzete), Jakucs István (A Bólyai-féle

geometria), Csűrös Béla (A rajz a középiskolában), Dr. Tegze Gyula (A jogbölcselet vizsgáldási köre és feladatai), Dr. Mitrovics Gyula (A nemzeti szellem bölcseleti alapjai) és Dr. Schmidt Henrik (Nausikaa Goethe drámatörredéke). Főtiszteletű püspök úr, Dr. Erdős József akad. rektor-profeszor úr és Karai Sándor főgymn. igazgató úr üdvözlő beszédei után a főiskolai Énekkar (CXXXV. zsolt) énekével az ünnepély véget ért. Este 8 órakor az új tanárok tiszteletére bankett volt a „Royal“ szálloda dísztermében.

Eröss Lajos-utca. A Varga-kerti lakosok mozgalmat indítottak a maguk körében, hogy utóbb szépen épülő kertségük főújtját püspökünk nevével Eröss Lajos-utcának kereszteljék. Úgy tudjuk, hogy a kertségi lakosok emez óhajta nem ütköztvén akadályba, főpapunk népszerűségének nemsokára egy nevével elkeresztelt utca lesz városunkban a mutatója.

Dr. Erdős József és a szatmárnémetiek. A szatmárnémeti egyház presbitériuma a múlt hónap folyamán egy igen impozáns deputációval meghívta tudós rektor-professzorunkat a szatmárnémeti ref. egyház egyik, ugynevezett németi katedrájára. Bár a szatmárnémetiek ragaszkodása szinte megható volt s bár rektorprofesszorunkat hazai emlékek fűzik a meghívó egyházhoz, a meghívást — mint értesülünk — nem fogadta el.

Elekció. Márc. hó 18-án folyt le a minden ünnepeket megelőző legációválasztás, a mi nyelvünkön elekció. A máskor mindig vidám hangulatot keltő s maga is vidáman kelő elekció most egy kissé felpaprikázta az öreg diákok hangulatát, mert igen sok elsőrangú eklézsia nem a törvényes úton, hanem „szub szúr“ vitt magának legátust. Egyébként az elekció a szokásos ősi formák keretében folyt le, a szénior szellemes, pajkos megnyitóját után elekciós versolvasással, a hagyományos kulacs helyett szalmás üveggel, vagy mint a modern 20. század embere mondja: demionokból, köszöntve az ünnepeket, pipafüstből kiformalódó részint mosolygó, részint savanyú ábrázatok kirajzolódásával. A kép mindig változatlan régi. Hangos „jó szukcesszust“ kiáltások között szétszéledt a sok ferencjósok és zsakettes diák (szegény tóga, öröködbe pogányok jöttek!) s a robogó vonatok szállítják őket kis falvak határai felé, ahol ilyenkor mindig pünköszt királyság koronája várakozik rájuk.

Confirmáció. Az elekciót követő megerősítés, hivatalos néven confirmáció f. hó 19-én délelőtt folyt le teljesen hivatalos keretek között a VI. sz. akadémiai teremben. Éneklés és a legátusok, valamint a legációk névsora és a vonatkozó iskolai törvények felolvasása után az akadémiai rektor-professzor beszéde következett, aztán egy közének éneklésével a husvéti szabadság is megkezdődött.

Szünet. Főiskolánk akadémiai falain a husvéti szünet március 18-án megkezdődött és tartott április 3-áig bezárólag. Április 4-én megnyíltak újra a tan-

termek, míg a közeli és az idén nagyon beeső pünköszt szünet ismét be nem zárta azokat.

Március 15-ike. Főiskolánk ifjúsága a Magyar Irodalmi Társulat útján és által a rájamaradt hagyományos örökségképen hozzá méltó keretek közt s a város dalegyleteinek és a Gépjavító-műhely zeneegyletének bevonásával ünnepelte meg március 15-ét. Az ünnepély első száma a Petőfi szobornál folyt le. A Petőfi dalkör kezdő- és záró éneke közben Debreceni István 4. th., a M. I. T. elnöke mondott beszédet, Gellért Sándor joghallgató szavalt és a Petőfi-dalkör nevében a kollégium főlépcső feljáratánál levő Petőfi szobrot rövid beszéd kíséretében megkoszorúzta. A Kollégium udvarán a főiskolai Kántus éneke után Györék József hittanhallgató, lapunk theológus társszerkesztője beszéde után Fábrián Sándor hittanhallgató szavalt, aztán az egyesült dalegyletek éneke után a menet megindult a városháza felé, melynek udvarán zajlott le az ünnepély végső fázisa. Itt a közönség éneke után Szombati Szabó István 4. é. theológus, lapunk főszerkesztője mondott beszédet, utána pedig Németh Károly theológus szavalt s a közönség által énekelt szózáttal az ifjúság márciusi ünnepélye véget ért. Ünnepélyeket rendeztek városunkban március 15-ike emlékére az összes középiskolák önképző egyletei, mik közül különösen kivált ízléses és sablonon felül álló műsorával a ref. tanítóképző ifjúság és a Dóczy leánynevelő intézet márciusi ünnepélye.

Kongresszus. Március 11-én a theológus ifjúság nagy gyűlést tartott, melynek során Bereczky József 4. th. előadó referádája után a most tavaszra tervezett Theológus Kongresszus debreceni képviselőit választotta meg az ifjúság. Azonban, mint értesülünk, ez a kongresszus a tavaszról a jövő tanév elejére, talán október hónapra marad.

A Dóci intézet hangversenye. A Dóci intézet növendékei a természetrajzi szertár javára négy napig tartó virágkiállítást rendeztek, a virágkiállítást bezárólag pedig március 16-án d. u. szép műsorú előadást tartottak. Az intézet díszterme színültig megtelt, jobbára hölgyközönséggel. Az első szám Gonda Eszter zongorajátéka volt, különösen Grieg Peer Gynt suitejének egyik legszebb részét, Anitra táncát játszotta hangulatosan, kedvesen. Azután Gaál Mózesné egy vidám kis darabját adták elő műkedvelőknél szokatlan biztonsággal s ügyességgel Szoboszlay Ágnes, Deseő Irén, Bészler Irén, Kurdits Erzsébet, Takács Julia, Salánki Róza, Boross Mária, Miklóssy Ilon, Csatóry Jolán, Szatay Etel, Székely Erzsike, Takács Margit, Tóth Margit. Vass Margit és Zoltán Margit szép, biztos koloratúrával énekelték Belezna egy duettjét. Zongorán diszkréten kísérte Vida Iona. Méltón zárta be a sikerült délutánt Gáthy Anna, ki Martos Bob herceg című melodramáját, melyből a Bob herceg készült, hatásosan adta elő Szabó Mária ügyes zongorakísérete mellett. A virágkiállítás és az előadás

az erkölcsi siker mellett szép anyagi eredménnyel is járt a szertár javára.

Széchenyi-ünnep főiskolánkon. Az akadémiai igazgatóság komoly és szép stílusú ünnepély keretében áldozott gróf Széchenyi István emlékezetének f. hó 8-án délelőtt 9 órakor az oratóriumban. A kántus megnyitó s a közönség záró hazafiaséneke közben dr. Szabó Márton gimnáziumi történettanár egész meglepő felfogással és a sablontól eltérő színekkel ecsetelte Széchenyit. Nagyhatású beszédét Németh Károly hittanhallgató erőteljes szép szavalata követte.

Dr. Kovács Gábor egyetemi magántanár. Dr. Kovács Gábor, akadémiank egyik legfiatalabb, de kiváló szociológiai munkái folytán szak tekintély számba menő általánosan szeretett professzora, mint halljuk, az ünnepek előtti napokban tette le Budapesten az egyetemi magántanári vizsgát. Ezek szerint a legfiatalabb egyetemi magántanár ez idő szerint dr. Kovács Gábor, akinek ez uton őszinte örömmel fejezzük ki legjobb kívánságainkat.

A kántus Kisújszálláson. A kántus f. hó 16-án, szombaton, Kisújszálláson az ottani rendezőség által összeállított műsor keretében hangversenyezni fog, melyre az Énekkarnak azonban csak egy tekintélyes része rándul ki. A közelgő tavasz folyamán remélhetőleg más kirándulást is rendez még a kántus. Így például megvalósításra vár a május 1-én Nagyszalontára tervezett kirándulás is.

Theológus kolon. Három évvel ezelőtt a nyilvános multság rendezéstől leginkább elhúzódó theológus ifjúságunknak egy tekintélyes, bár számra csekély hányada a maga közvetlenségével, intim melegségével és családias hangulatosságával szinte felejthetetlen kolont rendezett. Most megint, tehát már a második „theologus kolon“ ekzisztenciájáról adhat hirt lapunk ilyen rózsaszínűnekhez nem szokott hír rovata. Ez a második kolon, melynek miliője csaknem ugyanaz, mint volt az első, már bizony a vége felé jár. Április 30-án, szombaton lesz az utolsója a Royal táncteremben, melyen az állandó látogatókon kívül meghívott vendégek is vesznek részt. Felhívjuk főiskolánk minden fakbéli ifjúságát ez utolsóira, melyre a rendezőség 2 koronás személy és 5 koronás család jegyek mellett külön meghívókat fog kibocsátani. Akadémiai hallgatók 1 koronás kedvezményes jegyekben részesülnek. A tiszta jövedelem, kapott hír szerint, a Hittanhallgatók Segítő Egyesületéé lesz.

A „Petőfi dalkör“ mint minden évben, most is megrendezte március 15-én este a Bika dísztermében szokásos hangversennyel egybekötött táncestélyét. A most tartott hangversenynek különösebb értéket az adott, hogy Szávay Gyula, a kör új elnöke, ez alkalommal tartott igen értékes pohárfelköszöntőt a dalkör ezüst Petőfi-serlegével. Az estély műsorán szerepelt a dalkör énekszámain kívül Bárdos Irma, szintársu-

latunk egyik primadonnája kuruc és népdalokkal továbbá dr. Hódy Béla ügyvéd, ki ünnepi beszédet mondott és Dankó Sándor hittanhallgató Szávay Gyula márciusi költeményének elszavalásával. A műsort bankett, ezt pedig reggelig tartó tánc követte.

Krónikás. Ezen az ifúsági nagygyűlésen hozta indítványba Debreczeni István 4. th. a M. I. T. elnöke, hogy az ifjúsági nagygyűlések jegyzőkönyveinek és az elekciós verseknek azon módon és válogatás nélkül való egybegyűjtésére és leírására válasszon a theológus ifjúság minden évben egy ugynevezett krónikást, akit a legációknál legényelönyben részesítsen. A nagygyűlés az életrevaló tervet magáévá tette s első krónikásnak az indítvány tevőjét választotta meg.

A „Debreceni Akadémia Athlétikai Klub“ május hó második felében saját pénztára javára *majálist* rendez. A tisztikar és a rendezőség mindent elkövet, hogy a régi híres-neves „Főiskolai Tűzoltó-Egylet“ által rendezett majálisokat ezzel a majálissal föleleventse.

Kántus-ünnepély. A „Kántus“ név alatt ország-szerte ismeretes ref. főiskolai Énekkar a Magyar Irodalmi Társulat közreműködésével március 5-én délután 5 órakor a főiskola énektérképében tartotta meg zártkörű s az alapítók emlékére évenként mindig ez időben rendezni szokott legnagyobb szabású ünnepélyét igen ízléses és nagy sikerű műsorral előkelő díszes meghívott közönség előtt. Az ünnepély műsorát id. Sz. Nagy Károly „A fájdalmak éles nyilai“ kezdetű gyönyörű gyászdala vezette be, mely után Csiky Lajos felügyelő tanár, theol. dékán szellemes megnyitója s az alapítványban részesült kántorok névsorának felolvasása következett. Kreutzer „Cis-kápolná“-ja után Bagdy Dániel 4. th., a Magyar Irodalmi Társulat kiküldöttje szavalt nagy hatás kíséretében Szász Károly „Angyal és ördög“-jét. Utána a kántus nagy tetszésre talált s megismételtetett finn dalokat énekelt Moringtól (A kesergő) és Páciustól [A haza, A Kincsem (ballada)], melyek szövegét magyarra Pápay József filozófiai professzorunk, a kiváló finn nyelvész alkalmoszerűleg fordította le a kántus számára. Debreceni István 4. th. humoros, néhol keserű, de mindig szellemes felolvasásával nyerte meg a publikum háláját és tapsait. A Mácsai által férfikarra átírt Palotási szerzette „Dalra fiúk“ után Horkay Gyula jh., a M. I. T. kiküldötte frenetikus tetszés nyilvánításokkal fogadott s meg is újrázott vigszavalata következett, végül a kántus Thaly Kálmán szövegű kurucnótákkal zárta be az igen sikerült ünnepélyt.

Ady és a Bethlen Gábor-kör. A Bethlen Gábor-kör irodalmi bizottsága f. hó 9-én a Lónyay-utcai ref. főgimnázium dísztermében fényes irodalmi estélyt rendezett, melynek műsorán meglepetésszerűleg láttuk Adyt és Dutkát, immár nem mint felolvasókat, hanem mint szavalható poétákat. Verseikből Halász Margitka úrleány szavalt szemelvényeket.

A Sorompó Nagyváradon. A nagyváradai Sorompó f. hó 10-én, vasárnap délelőtt tartotta alakuló gyűlését ünnepélyes keretek között, melynek fénye és eredménye egyaránt dicsérik dr. Pelle Jánost, az előkészítő bizottság elnökét. Előzőleg szombaton este hangverseny volt, a Budapesti Egyetemi Énekkarok közreműködésével. Remélhetőleg, a mi ifjúságunk is átveszi a szomszéd jó példáját s a debreceni Sorompónak, ha nem is az ideit, de a jövő évi megalakulását programjába be fogja illeszteni.

Kántus-ivás. A régi, hagyományos, kedves, jellegzetes kántus-ivásokat, melyekből egy két visszamaradt fiút pár évvel ezelőtt még láthattunk a pipaszavas, nagyhangú második emeleti teremben esti lámpa fényénél, terítetlen iskolai padok közt csapraütött hordók mellett, melyekből a nomád módszerű falatozás után már szomjassá váló kántor-diák protokántori s praesesi felszólítás nélkül saját poharába merített a civisházak pincéjéből került hordó-borból, épúgy elseperte a modern kultúra, mint a tógát, meg a carcet, amelyeket pedig olyan jól esnek néha-néha még ma is viselni. A tógát is. A carcet is. A hagyományos kántus ivások meghaltak. Élnek helyette a kántus bankettek. A március 5-iki kántus ünnepélyt is immár nem kántus ivás az énekeremben, hanem kántus bankett követte az Angol királynő fehértermében. Nem panaszkodhatunk a cseréért. A kulturának sok mindent fel kellett áldozni, ami szép volt, ami kedves volt és ami a szívünkhöz is oda volt nőve. Mert a kultúra nagy moloch! A fehér asztalok mellett azért ronthatatlan volt a jókedv. A kántus hagyományos szokás szerint énekelt egy pár darabot, aztán megkezdődött a vacsora, melyen részt vettek dr. Erdős József akad. rektor-professzor, Csiky Lajos theol. dékán, azokon kívül a főiskolai szénior, az esküdti kar, a M. I. T. elnöke, a D. F. L. főszerkesztője és a kántorok. Vacsora alatt, melyet nagyon kedves és kedélyes pár negyedórai együtt maradás követett meg, asztal fölött dikcióztak Csiky Lajos theol. dékán, dr. Erdős József rektor, Nagy Sándor praeses, Erdős Károly szénior és Debreceni István elnök.

Solymosi szónokiskolája. A múlt iskolai év folyamán Solymosi Elek főiskolánk theológiai szakának néhány szónok-növendékét tandíjmentesen képezte iskolájában próbaképen s e szónoki kurzus eredményét nyilvános és nagy elismerést aratott vizsgálat keretében mutatta be a sajtónak, a professzoroknak, az ifjúságnak és a közönségnek. Solymosi mester most megint meg akarja nyitni ezt a szónoki kurzust, melyre 8 theológus ifjút tandíjmentesen venne föl, kikkel elismert és sokat dicsért új gesztuselméletének rövid idő alatt nagyon szembeötlően látszó eredményét óhajtaná a nagy nyilvánosság előtt újra bemutatni. Felhívjuk erre ifjúságunk figyelmét avval, hogy a kurzusban részt venni akaró csakis 3. és 4. éves theológusok jelentkezzenek mi-

nél előbb szerkesztőségünkben, avagy névjegyüket a szerkesztőségiládába jelentkezésük jeléül bedobni szíveskedjenek.

Ifjúsági örökség. Az április 7—9-én tartott törvényhatósági közgyűlés határozata alapján újabb 3 évre a színház a Zilahy Gyula igazgatása alatt marad. Egyidejűleg ifjúságunk nagy barátjának és támogatójának, néh. Oláh Károly tanácsnok úrnak helyébe a közgyűlés a kultur tanácsnoki székbe költő papunk jeles fiát, dr. Könyves Tóth Mihályt ültette be, ki már most magán uton megígérte, hogy az ifjúság kedvezményes színházi jegyének kieszközölését a jövő évtől kezdve önfeladatává teszi s az ifjúság érdekeit minden téren és tekintetben védeni, támogatni fogja. Ezt az ígéretet mint örökséget hagyja szerkesztőségünk a közelgő iskolai év végével az ifjúság részére, csak ne legyen aztán belőle a jövő iskolai év elejével mindeki jussa: Krisztus palástja.

Szerkesztői üzenetek.

(Kéziratot nem ad vissza a szerkesztőség.)

Oivasóink szíves elnézését kérjük a késedelemért, melynek okai részint technikai akadályok, részint a beállott húsvéti szünet és szerkesztőnk betegsége voltak.

Előfizetőink, kik második félévi előfizetési díjaikkal hátralékban vannak, szíveskedjenek díjaikat a kiadóhivatal címére mielőbb beküldeni.

Sz. F. (Miskolc.) Ime, itt jön. Üdv!

S. Gy. (Hmvehely.) Három hónap óta készülök hozzád egy levéllel, de sohase érek annyira, hogy megírhasam. Irjál hát legalább te. Ez talán mégis kényszerítő körülmény lesz nekem. Hallom, hogy valami új lapotok van. Hadd lám csak.

M. J. (Kolozsvár.) A képedet megkaptam. Pá. Te is csak olyan ünnepi levél író vagy, mint amilyen lennék én, ha még sokáig így tartana. Mi hír?

Sorompó: (Budapest.) A Dr. Téglás lapját megkaptam egy nappal a váradai megalakulás előtt. Természetesen ilyen körülmények közt nem mehettem át. Miután pedig én magam az ifjúság nem vagyok, nagygyűlés nélkül pedig tenni nem lehet, az üdvözlő sürgöny is elmaradt. De ezek úgyis csak jelentéktelen formaságok. Több ennél az, hogy a debreceni Sorompó elé vajmi sovány kilátásokkal tekinthetünk. Tanulmányozom a kérdést és a jövő hetek valamelyikében ifjúsági nagygyűlés elé viszem, de nincs reményem rá, hogy itt megalakuljunk. Ajszunk bizony. Csak a hortyogásunk hallik messzire. És — szégyen, nem szégyen — itt tán 10 ember se akad, aki a Sorompó iránt érdeklődni méltóztatnék. Na de majd meglátjuk. Levél megy. Adieu!

Lajos. A legelfogulatlanabb kritikánk ez: Sajnáljuk, nem közölhető.

V. S.-H. N. J. (Berlin.) Mi a csuda történt köztünk s köztetek. A postára adott lapjaink és levelek a legszabályszerűbb felbélyegzés dacára is csak Pestig jutottak, ahonnan vissza jöttek s az okát nem tudják megmondani sehol. Vigyázzatok már, mert majd haza nem engednek benneteket. Levélet várok. Pá!